

**GEBIEDSONTSLUITINGSWEG N331
ORIENTATIEFASE NATUURBESCHERMINGSWET
(GEBIEDENBESCHERMING)**

PROVINCIE OVERIJSEL

september 2008

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Probleemstelling	4
1.3	Doelstelling	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Juridisch kader	6
2.1	Gebiedenbescherming	6
2.1.1	Natuurbeschermingswet 1998	6
3	Ecologische gegevens	8
3.1	Ligging plangebied	8
3.2	Beschikbare ecologische gegevens	8
3.3	Beschermde waarden Natura 2000-gebieden	10
3.3.1	Ligging Natura 2000-gebieden	10
3.3.2	Natura 2000-soorten en habitats	12
3.4	Toekomstige ontwikkelingen binnen het plangebied	13
4	Ingrep en effectbeschrijving	15
4.1	Beschrijving varianten	15
4.1.1	Variant 1	15
4.1.2	Variant 2	16
4.1.3	Maatregelen bij beide varianten	16
4.2	Mogelijke effecten op Natura 2000	16
4.3	Mogelijke negatieve effecten	17
4.3.1	Vernietiging	17
4.3.2	Verstoring	18
4.3.3	Versnippering	20
4.4	Samenvatting van de effecten	21
5	Effectbeoordeling	22
6	Conclusie en aanbevelingen	23
6.1	Conclusie	23
6.2	aanbevelingen	24
1	Schema natuurbeschermingswet	25
2	Ontwerpbesluit Uiterwaarden Zwarte water en Vecht	26
3	Ontwerpbesluit uiterwaarden Zwarte meer	29
4	Ontwerpbesluit Wieden	34
5	Relevante wetteksten	40

6 Bronnen⁴²

HOOFDSTU 1 Inleiding

1.1

AANLEIDING

De provincie Overijssel is voornemens om het wegvlak tussen Zwartsluis en Vollenhove van de provinciale weg N331 te gaan herinrichten in het kader van het provinciale categoriseringsplan. Onderdeel hiervan is het omleiden van langzaam gemotoriseerd verkeer van de provinciale weg N331. Om dit te bewerkstelligen zijn er maatregelen voorgesteld waardoor er een duidelijke scheiding ontstaat tussen langzaam en snelverkeer op het wegvak tussen Zwartsluis en Vollenhove.

1.2

PROBLEEMSTELLING

Bij de maatregelen die getroffen worden bij de herinrichting van de N331 zal er vanwege de ligging van het plangebied rekening gehouden moeten worden met de instandhoudingsdoelen van verschillende Natura 2000-gebieden. De maatregelen zijn uitgewerkt in twee varianten, hierbij is het noodzakelijk een onderlinge afweging te maken van onder meer de mogelijke negatieve effecten op de beschermde waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden. Omdat het project zich nog in de planfase bevindt, is in dit onderzoek uitgegaan van een *worst case* scenario.

1.3

DOELSTELLING

De doelstelling van deze studie is te komen tot een inschatting van mogelijk negatieve effecten door de ingreep op de betrokken Natura 2000-gebieden. Indien er geen negatieve effecten optreden in de huidige situatie, kan vermoedelijk volstaan worden met het uitvoeren van de oriëntatiefase in het kader van de Natuurbeschermingswet. Als de ingreep wel een mogelijk negatief effect heeft op de beschermde waarden of als de oriëntatiefase geen uitsluitel biedt over het optreden van negatieve effecten dan dient de vergunningsprocedure te worden gestart. Als het om een mogelijk negatief effect gaat, dat zeker niet significant is, dan moet er een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Gaat het om een mogelijk significant effect dan is een passende beoordeling nodig. Significant betekent hier dat het realiseren van de instandhoudingsdoelen in gevaar kan komen. Als onderdeel van de oriëntatie worden in deze studie de twee varianten van de ingreep naast elkaar gelegd. Hiertoe wordt er op basis van de ecologische analyse inzichtelijk gemaakt welke variant de voorkeur zou hebben. Daarnaast wordt er een overzicht gegeven van inspanningen die er nog gedaan zouden moeten worden om tot een goede effectbeoordeling te komen voor de voorkeursvariant in het vervolgstadium.

1.4

LEESWIJZER

Hoofdstuk 2 geeft inzicht in de relevante wet- en regelgeving
Hoofdstuk 3 gaat in op de beschikbare ecologische gegevens en de beschermde waarden van het plangebied

Hoofdstuk 4 beschrijft de varianten van het project en de mogelijke effecten op beschermde waarden

Hoofdstuk 5 geeft de effectbeoordeling weer voor beide varianten

Hoofdstuk 6 geeft de conclusie en aanbevelingen weer

HOOFDSTU 2 Juridisch kader

De juridische bescherming van de Nederlandse natuur is in hoofdlijn geregeld via twee sporen. De soortenbescherming, welke landelijk is geregeld onder de Flora- en faunawet, en de gebiedsbescherming waarbinnen de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur belangrijke kaders zijn. In deze rapportage wordt ingegaan op de gebiedenbescherming.

2.1 **GEBIEDENBESCHERMING**

2.1.1 **NATUURBESCHERMINGSWET 1998**

Een belangrijk deel van deze wetgeving geeft uitvoering aan Europese richtlijnen. Daarbij gaat het om de Vogelrichtlijn (1979) en de Habitatrichtlijn (1992). De mogelijke ingrepen ten behoeve van de ombouw naar gebiedsontsluiting van de N331 worden binnen of in de directe omgeving van verschillende Natura 2000-gebieden uitgevoerd. Het gaat hierbij om de gebieden Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Zwarte Meer en Wieden. De Natura 2000-gebieden vallen onder het beschermingsregime dat is opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998.¹

NATURA 2000

Onder Natura 2000 worden de gebieden verstaan die op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden aangewezen. De gebieden zijn van grote betekenis voor de bescherming van de Europese biodiversiteit en dienen gezamenlijk met alle andere aangewezen gebieden in Europa een ecologisch netwerk te vormen.

De te beschermen waarden (habitattypen, soorten) zijn opgenomen in de instandhoudingsdoelen van de Natura2000-gebieden. In de loop van 2008 worden alle Natura 2000-gebieden in Nederland (opnieuw) aangewezen en worden voor deze gebieden instandhoudingsdoelen definitief geformuleerd

Op de website van het ministerie van LNV is zijn de ontwerpbesluiten Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht, Zwarte Meer en Wieden gepubliceerd². In deze rapportage zijn de ontwerpbesluiten weergegeven in bijlage 2. Voor de toetsing is gebruik gemaakt van deze ontwerpbesluiten. Alle soorten die daarin genoemd worden zijn in deze beoordeling meegewogen.

BESCHERMINGSREGIME

Om de instandhoudingsdoelen te waarborgen geldt er een vergunningplicht voor alle plannen en projecten die mogelijk (significante) gevolgen kunnen hebben voor het beschermde natuurgebied. Een vergunning voor een project kan alleen worden verleend

¹ Andere gebieden die een beschermd status op basis van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben gekregen zijn de beschermd natuurmonumenten, en de gebieden die de minister van LNV aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen (met uitzondering van de Natura 2000-gebieden).

² <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>

indien vooraf zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelen niet in gevaar worden gebracht. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Het ministerie van LNV heeft een schematisch model opgesteld van het afwegingskader voor de noodzakelijkheid van de aanvraag van een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. Dit schema is opgenomen in bijlage 1.

HOOFDSTU 3 Ecologische gegevens

3.1 LIGGING PLANGEBIED

De provinciale weg N331 is gelegen tussen Zwartsluis en Vollenhove. In figuur 3.1 is de ligging van de N331 weergegeven.

Figuur 3.1

Ligging plangebied

3.2 BESCHIKBARE ECOLOGISCHE GEGEVENS

In 2006 is er een flora en fauna-inventarisatie uitgevoerd langs de N331, langs het wegvak Zwartsluis – Vollenhove. Het doel van de rapportage is om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet. Het onderzoek heeft zich gericht op de dijken, bermen en bermsloten waarop de maatregelen bij de herinrichting van de N331 invloed hebben. Resultaten van dit onderzoek zijn weergegeven in tabel 3.1. Daarnaast is er informatie verkregen van Natuurmonumenten en de Provincie Overijssel. Het betreft hier inventarisatiegegevens van vogels en flora.

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen had twee doelen. Ten eerste is er gekeken naar mogelijke vliegroutes van vleermuizen op het traject Vollenhove – De Krieger. Dit was voornamelijk gericht op de soorten watervleermuis, meervleermuis en rosse vleermuis. Ten tweede is er gekeken of de bermsloten op het traject De Krieger – Zwartsluis als foerageergebied gebruikt kan worden door watervleermuizen. Er zijn uiteindelijk tijdens veldbezoeken 5 soorten vleermuizen waargenomen. Uit de resultaten blijkt dat er voornamelijk vleermuisactiviteit is bij het wegtraject ter hoogte van landgoed Den Oudhof. Dit gedeelte ligt echter buiten het plangebied. Binnen het plangebied is volgens dit onderzoek de laatvlieger waargenomen, foeragerend ter hoogte van de Groote Buitenlanden. Uit aanvullende gegevens van Natuurmonumenten blijkt dat de Meervleermuis in de Barsbekerbinnenpolder de Zijwetering als jachtgebied gebruikt.

Vissen en amfibieën

Het onderzoek naar vissen en amfibieën heeft plaatsgevonden in de bermsloten aan de zuidkant van het traject De Krieger – Zwartsluis en in de kolk ter hoogte van de aansluiting van de Veerweg met de dijk. Er zijn twee beschermde vissoorten aangetroffen, de kleine modderkruiper en de bittervoorn. De kleine modderkruiper is op meerdere locaties tussen De Krieger – Zwartsluis gevangen. Er kan worden aangenomen dat de sloten in de polders aan de zuidzijde van de N331 onderdeel uitmaken van het leefgebied van deze soort. De bittervoorn is op 4 locaties in het gebied gevangen. De amfibieën die gedurende het onderzoek zijn aangetroffen zijn allen algemeen en hebben geen strikte beschermingsstatus.

Tabel 3.2

Beschermde Natura 2000 soorten die gedurende het onderzoek langs de N331 zijn (Elerwoude, concept 2007).

Soortgroep	Soorten	Natura 2000-gebied
Vissen	Kleine modderkruiper	Zwarte Meer
Vissen	Bittervoorn	Zwarte Meer

Vogels

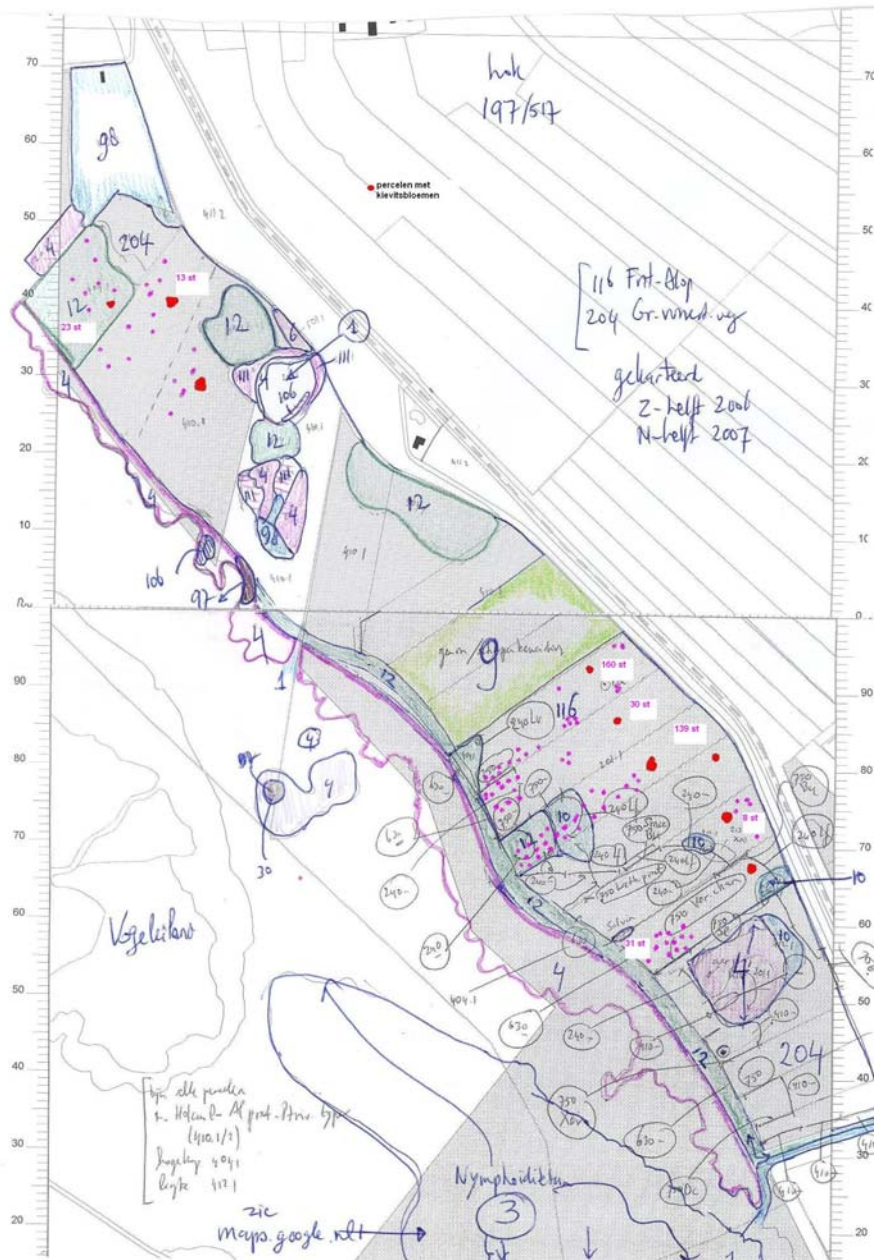
Via de provincie Overijssel zijn gegevens ten aanzien van vogelwaarnemingen verkregen. Het betreft hier over overwinterende vogels en broedvogels. Deze gegevens zijn niet helemaal volledig, aanvullend daarop zijn er gegevens verkregen van Natuurmonumenten. Dit zijn broedvogelgegevens (weidevogels) uit 2005 van de deelgebieden Groote Buitenlanden en een gedeelte van de Barsbekerbinnenpolder (zie tabel 3.2).

Flora

Via Natuurmonumenten zijn floragegevens verkregen over het deelgebied Groote Buitenlanden (zie figuur 3.2). De gegevens betreffen actuele groeiplaatsen van de kievitbloem (2006/2007) en de ligging van percelen met het beschermde vegetatietype Laaggelegen schraal hooiland (kievitbloemgrasland (Fritillario-Alopecuretum)).

Figuur 3.2

Begrenzing van de kievitsbloem en keivitsbloemhoilanden in de Grote Buitenlanden. De percelen met rode stip zijn actuele groeiplaatsen (2006 / 2007). Roze punten geven de verspreiding binnen dit perceel aan. Percelen met type 116 en 204 geven de beschermde habitattypen aan (bron: Natuurmonumenten).

3.3

BESCHERMDE WAARDEN NATURA 2000-GBIEDEN

3.3.1

LIGGING NATURA 2000-GBIEDEN

Het plangebied ligt aan de zuidkant gedeeltelijk in de Natura 2000-gebieden Zwarte Meer en Zwarte Water en Vecht. Aan de noordkant ligt in het plangebied het derde Natura 2000-gebied, De Wieden. Voor alle Natura 2000-gebieden geldt dat er in dit kader wordt getoetst op alle instandhoudingsdoelen, zowel ten aanzien van Habitatrichtlijn- als Vogelrichtlijnsoorten. De reden hiervoor is dat in de loop van 2008 alle Natura-gebieden definitief worden aangewezen waarbij het onderscheid in Habitat- en Vogelrichtlijngebieden komt te vervallen.

Figuur 3.3

Ligging van de Natura 2000 gebieden Wieden, Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht en Zwarte Meer. Bron: <http://www.minlnv.nl>

Wieden**Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht**

Zwarte Meer

3.3.2

NATURA 2000-SOORTEN EN HABITATS

Op basis van de beschikbare gegevens en expert judgement is een inschatting gemaakt van soorten waarvan het voorkomen niet uit te sluiten is binnen het plangebied. Op 27 november 2007 is er een veldbezoek geweest in het plangebied waarbij middels een habitatgeschiktheidsbeoordeling een inschatting is gemaakt van het potentiële voorkomen van beschermde waarden in het plangebied (tabel 3.2).

Tabel 3.2

Voorkomen van beschermde waarden binnen het plangebied van de herinrichting N331.

Natura 2000-gebied	Groep	Vastgestelde soorten	Potentieel voorkomende soorten	Bron
Wieden	Broedvogels	Rietzanger Watersnip	Purperreiger Bruine kiekendief Kwartelkoning Zwarte stern Paapje Aalscholver	Provincie Overijssel, Natuurmonumenten
Wieden	Niet broedvogels	Kleine zwaan Kolgans Smient	Grauwe gans Krakeend Tafeleend Kuifeend Nonnetje Grote zaagbek Visarend Aalscholver Fuut	Provincie Overijssel
Wieden	Habitatrichtlijn soorten		Grote modderkruiper Bittervoorn Kleine modderkruiper Meervleermuis	expert judgement
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	Broedvogels	Grote karekiet Zwarte stern	Roerdomp Porseleinhoen Kwartelkoning	Provincie Overijssel
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	Niet broedvogels	Kolgans Smient Slobeend Meerkoet Grutto	Pijlstaart Kleine zwaan	Provincie Overijssel
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	Habitatrichtlijn soorten	Bittervoorn Kleine modderkruiper		Eelerwoude, 2007 Natuurmonumenten,
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	Habitattypen		Laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden)	expert judgement
Zwarte Meer	Broedvogels	Rietzanger Grote karekiet Porseleinhoen Snor	Roerdomp, Purperreiger	Provincie Overijssel, Natuurmonumenten
Zwarte Meer	Niet broedvogels	Kolgans Fuut Kleine zwaan Toendriarietgans Grauwe gans Wintertaling	Aalscholver Lepelaar Smient Krakeend Pijlstaart Slobeend Tafeleend Kuifeend Meerkoet Grutto Zwarte stern	Provincie Overijssel, expert judgement
Zwarte Meer	Habitatrichtlijn soorten	Kleine modderkruiper		Eelerwoude, 2007
Zwarte Meer	Habitattypen	Laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden)		Natuurmonumenten

3.4

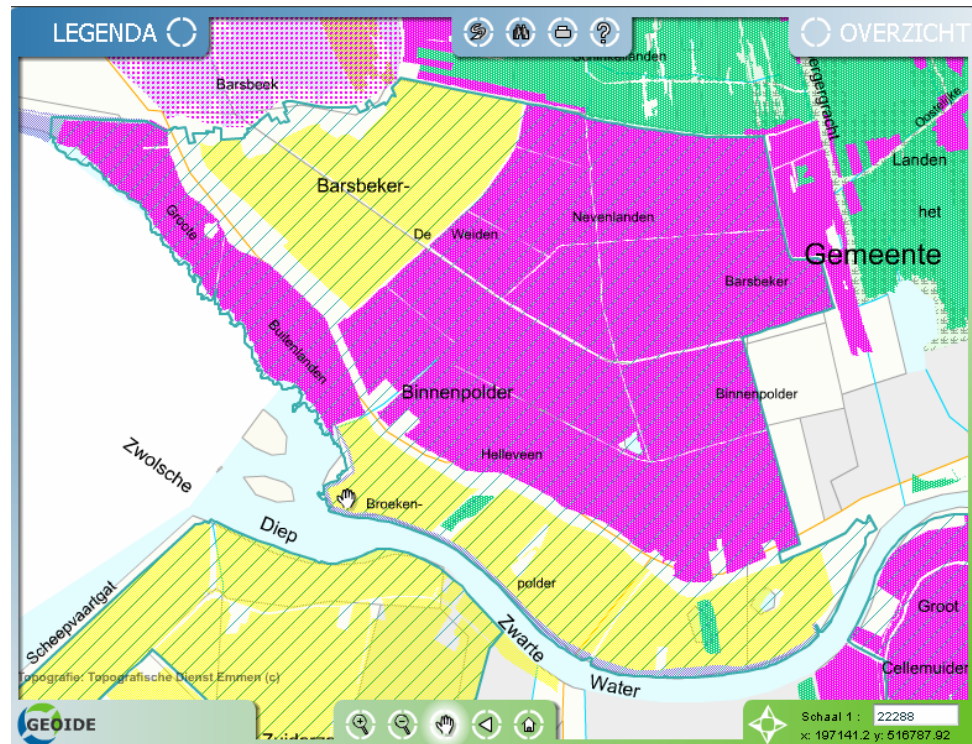
TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN BINNEN HET PLANGEBIED

Het plangebied ligt in de Provinciale EHS en is deels begrensd als nieuwe natuur, dit houdt in dat de provincie op deze plaats de aanleg van nieuwe natuur stimuleert. In dit kader zijn er subsidieregelingen mogelijk bij omvorming naar natuur. De als nieuwe natuur begrensde delen van de polders westelijk en zuidelijk van de Wieden (Leeuwterveld, Barsbekerbinnenpolder) zullen in de toekomst worden ingericht als weidevogelgebied en bloemrijke graslanden (figuur 3.4). Momenteel is Natuurmonumenten bezig met de

aankoop van percelen, met het doel deze om te vormen. Het doel is om op termijn de ecologische verbinding tussen de Wieden en het Zwarte Meer en Zwarte Water door inrichtingsmaatregelen te versterken.

Figuur 3.4

Begrenzing van de EHS in het plangebied. Het roze deel is begrensd als nieuwe natuur. Het gearceerde deel is aangewezen als ganzenfoerageergebied. Bron: <http://provincie.overijssel.nl/groenloket>

HOOFDSTU

4 Ingreep en effectbeschrijving

4.1 BESCHRIJVING VARIANTEN

4.1.1 VARIANT 1

Bij deze variant wordt de weg “De Veenen” voor landbouwverkeer opgewaarderd (zie figuur 4.1). Hiervoor worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Het verbreden van de weg “De Veenen” met behulp van gasbetonstenen (over de gehele lengte). Het slootprofiel langs de weg blijft intact.
- Aanleg nieuwe asfaltweg aan de oostzijde van het plangebied, ten behoeve van de aansluiting op de N331 (buiten de Natura 2000 begrenzing).
- Opknappen van de parallelweg aan de zuidkant van de N331 met behoud van het huidige profiel

Figuur 4.1

Ligging van variant “De Veenen”.

Gevolgen verkeersintensiteit

Er is een inschatting gemaakt van de toename van het landbouwverkeer op “De Veenen” na opwaardering. Deze getallen zijn gebaseerd op de totaalintensiteit voor twee richtingen op

de hoofdrijbaan van de N331 tussen Zwartsluis en Kadoelerweg. Deze intensiteit van landbouwverkeer zal ook te verwachten zijn op “De Veenen”.

2005: 156 landbouwvoertuigen per etmaal

2020: 180 landbouwvoertuigen per etmaal

4.1.2

VARIANT 2

Bij deze variant wordt het landbouwverkeer parallel aan N331 omgeleid.

Hiervoor worden de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Aanleg semiverharde parallelweg (betonblokken) tussen de Veerweg en het gemaal aan de noordzijde van de N331. De weg wordt gedimensioneerd op 1-richtingsverkeer.
- Een deel van de sloot aan de zuidzijde van de N331 wordt gedempt; het stuk vanaf de rotonde tot aan het huis in de Grote Buitenlanden (ca. 3 km).
- Verleggen en verbreden huidige parallelweg aan de zuidzijde van de N331
- Doortrekken van de parallelweg aan de zuidkant van de N331 tot voorbij kruispunt de Krieger (asfalt; ca. 4 meter breed)
- Mogelijk verwijderen van bomen/struiken bij kruispunt de Krieger voor aansluiting met de zuidelijke parallelweg.

4.1.3

MAATREGELEN BIJ BEIDE VARIANTEN

De volgende maatregelen hebben betrekking op de hoofdrijbaan en zullen bij beide varianten uitgevoerd worden.

- Verwijderen fietspad op de dijk
- Verbreden hoofdrijbaan op de dijk
- Aanbrengen bermverharding
- Aanleg rotonde bij de Veerweg
- Verlenging Lageweg aan de noordzijde van de N331

4.2

MOGELIJKE EFFECTEN OP NATURA 2000

De voorgestelde maatregelen van beide varianten kunnen in dit project op verschillende manieren leiden tot negatieve effecten op de Natura 2000 waarden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen effecten door vernietiging, verstoring en versnippering (tabel 4.1).

Tabel 4.1

Mogelijke effecten die optreden bij de voorgenomen maatregelen bij de herinrichting van de N331

Soort effect	Effect	Effectmaat
Vernietiging	Vernietiging leefgebied / vaste rust- en verblijfplaatsen (voortplantingsgebied, rustgebied etc.)	Oppervlakte/lengte leefgebied soorten en habitattypen
Verstoring	Verstoring van soorten	Oppervlakte verstoord gebied/ aantallen verstoorde individuen
Versnippering	Fragmentatie van leefgebieden	Kwalitatieve beschrijving

4.3 MOGELIJKE NEGATIEVE EFFECTEN

4.3.1 VERNIETIGING

Variant 1

Omdat bij de opwaardering van “De Veenen” het huidige slootprofiel wordt behouden is er geen sprake van vernietiging van leefgebied, de verbreding van de weg door de aanleg van gasbetonstenen heeft geen vernietiging tot gevolg. Negatieve effecten door vernietiging op beschermde waarden zijn uit te sluiten.

Variant 2

Over een lengte van ca. 3 kilometer wordt de sloot aan de zuidzijde van de N331 gedempt. Deze sloot ligt net binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied Zwarte Meer en Zwarte water. Er vindt hierbij vernietiging plaats van leefgebied van de kleine modderkruiper en bittervoorn (afb. 4.1). Negatieve effecten op de bovenstaande vissoorten zijn niet uit te sluiten. Deze zullen echter niet significant zijn wegens de gunstige staat van instandhouding van beide soorten in het gebied en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieve gebieden. Op een aantal locaties in de graslanden langs het Zwarte Water en Zwarte Meer in de directe omgeving van de N331 komt de kievitsbloem en het habitatype laag gelegen schraal hooiland voor. Ten aanzien van de volgende maatregelen is er een risico dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van de kwalificerende waarde laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden):

- de aanleg van de parallelweg op de dijk ten zuiden van de N331
- het verbreden/verleggen van de parallelweg
- het dempen van de sloot tot aan het huis in de Grootte Buitenlanden

Wanneer bij de werkzaamheden schade aan deze locaties voorkomen wordt, zijn significante negatieve effecten op het habitatype laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden) uit te sluiten.

Maatregelen bij beide varianten

Door de aanleg van de rotonde bij de Veerweg is het niet uitgesloten dat er vernietiging plaatsvindt van leefgebied van de kleine modderkruiper en bittervoorn. Negatieve effecten op de bovenstaande vissoorten zijn niet uit te sluiten. Deze zullen echter niet significant zijn wegens de gunstige staat van instandhouding van beide soorten in het gebied en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieve gebieden.

Bij de aanleg van de rotonde bij de Veerweg is het niet uitgesloten dat er vernietiging plaatsvindt van kwalificerende waarde laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden). Wanneer bij de werkzaamheden schade aan deze locaties voorkomen wordt, zijn significante negatieve effecten op het habitatype laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden) uit te sluiten.

Figuur 4.2

Leefgebied van de kleine
modderkruiper en bittervoorn
langs de bestaande
parallelweg van de N331.

4.3.2

VERSTORING

Variant 1

De realisatie van het opwaarderen van “De Veenen” zal verstoring door licht en geluid van landbouwverkeer binnen het Natura 2000-gebied Wieden met zich meebrengen die hiervoor niet aanwezig was. Hierbij is er sprake van doorsnijding van het Natura 2000-gebied. Tevens wordt er bij deze variant een asfaltweg aangelegd aan de oostzijde van het plangebied. De asfaltweg ligt buiten de begrenzing van het Natura 2000 gebied, echter wegens de geringe afstand wordt aangenomen dat er sprake is van directe externe werking op het gebied. In de Barsbekerpolder overwinteren kwalificerende vogelsoorten, zij gebruiken het gebied als foerageergebied en als rust- en verblijfplaats. Voor deze soorten geldt dat foerageergebied en rust- en verblijfplaatsen verstoord zullen worden door de toename van verkeersintensiteit. Daarnaast kunnen er effecten optreden ten aanzien van broedvogels, waarbij het reproductiesucces in gebieden met een te hoge geluidsbelasting kan verlagen. Voor het bepalen van de verstoring van Natura 2000 gebieden is een richtlijn in ontwikkeling. Deze richtlijn is onder andere bedoeld om vast te kunnen stellen of een effect significant is. Om dit te bepalen wordt uitgegaan van de grenswaarde van 45 dB(A), waarbij een toename van 0,5 decibel als significant wordt beschouwd. De verwachte verkeersintensiteit voor 2020 is 180 landbouwvoertuigen per etmaal. De inschatting voor de huidige situatie is 156 landbouwvoertuigen per etmaal evenredig over het jaar verdeeld. Piekperioden zijn te verwachten in de drukke perioden voor de landbouwsector, met name in het voorjaar en najaar. De vertaling van aantallen voertuigen naar geluidscontouren om de weg heen is in dit stadium nog niet bepaald. Het is daarom moeilijk om kwantitatief inzichtelijk te maken hoeveel oppervlakte beschermd gebied wordt beïnvloed. Aangenomen wordt dat de effecten door permanente verstoring van verkeer een relatief grote impact zullen hebben, omdat in de huidige situatie de verkeersintensiteit te verwaarlozen is. Er kan wel inzichtelijk gemaakt worden wat de lengte van de verstoring is door te meten over welke lengte de opwaardering plaatsvindt, dit bedraagt ca. 4 kilometer. Ook gezien de autonome ontwikkeling van het gebied, waarbij in het kader van de EHS nieuwe natuur zal worden ontwikkeld en ingericht tot onder meer weidevogelgebied, zal de verstoring door

deze variant significante negatieve effecten hebben op zowel de huidige als toekomstige beschermde natuurwaarden. Er kan geconcludeerd worden dat door permanente verstoring significantie negatieve effecten op de kwalificerende vogelsoorten van het Natura 2000-gebied Wieden niet zijn uitgesloten.

Verstoring door licht en geluid

Tijdelijke verstoring door licht en geluid:

- Bij de aanleg van de gasbetonstenen
- Bij de aanleg van de asfaltweg

Permanente verstoring door licht en geluid:

- Bij de in gebruik name van "De Veenen" en de asfaltweg door landbouwverkeer

Variant 2

Tijdelijke verstoring door licht en geluid zal bij deze variant plaatsvinden door de aanleg van de parallelweg en de werkzaamheden aan de sloten door het dempen en opnieuw graven. Deze verstoring zal geen negatieve effecten hebben op de aanwezige natuurwaarden, omdat in de huidige situatie er al sprake is van een constante verstoring door het auto- en landbouwverkeer op de N331. Er is in dit geval geen toename van verstoring.

Permanente verstoring door licht en geluid zal bij deze variant plaatsvinden door de in gebruik name van de parallelweg door landbouwverkeer. Deze verstoring zal geen negatieve effecten hebben op de aanwezige natuurwaarden, omdat in de huidige situatie er al sprake is van een constante verstoring door het auto- en landbouwverkeer op de N331. In die zin wordt de verstoring in het plangebied gebundeld, waardoor de toename van zowel de tijdelijke als permanente effecten minimaal zullen zijn. Alleen in het deelgebied vlak voor het kruispunt De Krieger zal er sprake zijn van een toename van tijdelijke en permanente verstoring, omdat hier de N331 achter de dijk loopt. Door de aanleg en de in gebruik name van de parallelweg op de dijk ter plekke, wordt uitgegaan van een significante toename van verstoring richting de Grote Buitenlanden. Het betreft hier een verstoring over een lengte van ca. 700 meter grenzend aan een gebied met veel beschermde vogelsoorten. Bij deze variant zijn voor dit deeltraject significante negatieve effecten op beschermde vogelsoorten door licht en geluid niet uit te sluiten.

Verstoring door licht en geluid

Tijdelijke verstoring door licht en geluid in de Grote Buitenlanden:

- Bij de aanleg van de parallelweg

Permanente verstoring door licht en geluid in de Grote Buitenlanden:

- Bij de in gebruik name van de parallelweg door landbouwverkeer

Maatregelen bij beide varianten

Tijdelijke verstoring door licht en geluid zal bij de volgende werkzaamheden plaatsvinden:

- Verwijderen fietspad op de dijk
- Verbreden hoofdrijbaan op de dijk
- Aanbrengen bermverharding
- Aanleg rotonde bij de Veerweg

Deze werkzaamheden zullen slechts beperkte effecten hebben op de beschermde waarden in het plangebied, omdat in de huidige situatie er al sprake is van een constante verstoring door het auto- en landbouwverkeer op de N331. Negatieve effecten op beschermde waarden zijn uitgesloten.

4.3.3

VERSNIPPERING

Variant 1

De realisatie van het opwaarderen van “De Veenen” zal versnippering van de Barsbeerbinnenpolder binnen het Natura 2000-gebied Wieden met zich meebrengen die hiervoor niet aanwezig was. De kwalificerende soorten die hiervan negatieve effecten kunnen ondervinden zijn verschillende kwalificerende vogelsoorten en de meervleermuis. Voor veel vogelsoorten speelt de Barsbeerbinnenpolder een belangrijke rol bij de uitwisseling tussen de Wieden en het Zwarte Meer en Zwarte Water. Door het optreden van verstoring na opwaardering van “De Veenen” kan deze uitwisseling belemmerd worden. Voor kwalificerende vogelsoorten zijn significante negatieve effecten niet uit te sluiten. Voor de Meervleermuis is de Zijwetering een belangrijk jachtgebied. Wanneer het jachtgebied obstakelvrij blijft en zijn negatieve effecten voor de meervleermuis uit te sluiten. Daarnaast heeft Natuurmonumenten het voornemen een verbindingzone te realiseren tussen de Wieden en het Zwarte Meer. Na realisatie van variant 1 zou de opwaardering van “De Veenen” een extra belemmering betekenen voor veel vogelsoorten en andere fauna.

Variant 2

De negatieve effecten door versnippering door de realisatie van variant 2 zullen veel minder groot zijn dan bij variant 1. Door de aanwezigheid van de N331 met hoge verkeersintensiteit is er in de huidige situatie ook al sprake is van een grote mate van versnippering. Er is geen sprake van toename in het aantal locaties met doorsnijdingen door de voorgenomen maatregelen bij deze variant. Toch zijn negatieve effecten op de ecologische samenhang en de beschermde natuurwaarden niet uitgesloten. Gezien de aard van de mogelijke barrièrewerking zullen deze effecten niet leiden tot significante effecten op de kwalificerende waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden.

Maatregelen bij beide varianten

Negatieve effecten door versnippering kunnen gezien de tijdelijke aard van de maatregelen uitgesloten worden.

4.4

SAMENVATTING VAN DE EFFECTEN

	Maatregel	Negatief Effect	Mogelijk significant	Mate van effect	Beschermde natuurwaarden
Variant 1	Opwaarderen "De Veenen"	Permanente verstoring	ja	ca. 4,6 kilometer	Broedvogels en Niet-broedvogels
		Versnippering	ja	ca. 4 kilometer	
	Aanleg asfaltweg	Tijdelijke verstoring	nee	ca. 600 meter	Broedvogels en Niet-broedvogels
	Opknappen parallelweg zuidkant N331	nee	nvt	nvt	nvt
Variant 2	Aanleg semiverharde parallelweg (noordzijde N331)	nee	nvt	nvt	nvt
	Dempen sloot zuidzijde N331	Vernietiging	nee	ca. 3 kilometer	Kleine modderkruiper Bittervoorn
		Vernietiging	nee	Nog onbekend	Schraal (kievitsbloem) hooiland
	Verleggen en verbreden huidige parallelweg zuidzijde N331	Vernietiging	nee	Nog onbekend	Schraal (kievitsbloem) hooiland
	Doortrekken parallelweg zuidkant N331	Vernietiging	nee	ca.700 meter	Schraal (kievitsbloem) hooiland
		Permanente verstoring	ja	ca.700 meter	Broedvogels en Niet-broedvogels
		Tijdelijke verstoring	nee	ca.700 meter	Broedvogels en Niet-broedvogels
Verwijderen van bomen/struiken kruispunt de Krieger.	nee	nvt	nvt	nvt	
Beide varianten	Verwijderen fietspad op dijk	nee	nvt	nvt	nvt
	Verbreden hoofdrijbaan op dijk	nee	nvt	nvt	nvt
	Aanbrengen bermverharding	nee	nvt	nvt	nvt
	Aanleg rotonde bij Veerweg	Vernietiging	nee	Nog onbekend	Kleine modderkruiper Bittervoorn Schraal (kievitsbloem) hooiland
	Verlenging Lageweg noordzijde N331	nee	nvt	nvt	nvt

HOOFDSTU 5 Effectbeoordeling

Vernietiging

Ten aanzien van vernietiging zijn alleen bij variant 2 negatieve effecten op de beschermde waarden niet uit te sluiten. De betrokken waarden zijn de kleine modderkruiper, bittervoorn en laaggelegen schraal hooiland (kievitbloemhooiland). De kleine modderkruiper en bittervoorn verkeren in het plangebied in een gunstige staat van instandhouding en er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieve gebieden. Hierdoor zijn significante negatieve effecten op de bovenstaande soorten uit te sluiten. Bij de werkzaamheden is schade aan locaties met het habitatype laaggelegen schraal te voorkomen. Indien hiermee rekening wordt gehouden zijn significante negatieve effecten op dit habitatype uit te sluiten.

Verstoring

Uit de effectbeschrijving blijkt dat er voor beide varianten geldt dat significante negatieve effecten door verstoring niet uit te sluiten zijn. Alleen is er een verschil in de mate van het effect op de kwalificerende waarden van de betrokken Natura 2000 gebieden. Bij de beoordeling van mogelijk significante negatieve effecten en/of gevolgen door de ingreep op de betrokken Natura 2000-gebieden speelt verstoring een belangrijke rol. De reden hiervoor is dat de realisatie van variant 1 (opwaardering “De Veenen”) een grote verstoring met zich meebrengt over een relatief groot gebied (ca. 4 kilometer). In de huidige situatie is er in dit gebied geen sprake van verstoring. Bij variant 2 (omleiding parallel aan N331) zijn er veel minder negatieve effecten van verstoring te verwachten, omdat hier de verstoring in het plangebied wordt gebundeld, waardoor de toename van zowel de tijdelijke als permanente effecten minimaal zullen zijn. Alleen in het gebied vlak voor het kruispunt De Krieger zal er sprake zijn van een toename van verstoring, omdat hier de N331 achter de dijk loopt. Het betreft hier om veel minder groot verstoord gebied (ca. 700 meter). Alleen op dit deeltraject van variant 2 zijn significant negatieve effecten op kwalificerende vogelsoorten niet uit te sluiten.

Versnippering

Voor veel vogelsoorten speelt de Barsbekerbinnenpolder een belangrijke rol bij de uitwisseling tussen de Wieden en het Zwarte Meer en Zwarte Water. Door het optreden van verstoring na opwaardering van “De Veenen” kan deze uitwisseling belemmerd worden. Bij de realisatie van variant 1 zijn significante negatieve effecten door versnippering op kwalificerende vogelsoorten niet uit te sluiten. De negatieve effecten door versnippering zullen ook bij de realisatie van variant 2 optreden. Maar deze effecten zullen veel minder groot zijn dan bij variant 1. Door de aanwezigheid van de N331 met hoge verkeersintensiteit is er in de huidige situatie ook al sprake van een grote mate van versnippering. Er is geen sprake van toename in het aantal locaties met doorsnijdingen door de voorgenomen maatregelen bij deze variant. Gezien de aard van de mogelijke barrièrewerking en het feit dat, zullen deze effecten op de kwalificerende waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden niet significant zijn.

HOOFDSTU

6 Conclusie en aanbevelingen

6.1 CONCLUSIE

Analyse van de varianten

Door de voorgenomen maatregelen voor de herinrichting van de N331 is het voor beide varianten niet uitgesloten dat er significant negatieve effecten zullen optreden op de kwalificerende waarden van de betrokken Natura 2000-gebieden. Negatieve effecten kunnen optreden door vernietiging, verstoring en versnippering. Op basis van de ecologische analyse van de effecten op de Natura 2000 gebieden kan geconcludeerd worden dat variant 2, de omleiding van landbouwverkeer parallel aan N331, de voorkeur heeft.

Tabel 6.1

Overzicht van de (significante) negatieve effecten die optreden bij de voorgenomen maatregelen bij de herinrichting van de N331

	Maatregel	Negatief Effect	Mogelijk significant	Natura 2000-gebied	Beschermde natuurwaarden
Variant 1	Opwaarderen "De Veenen"	Permanente verstoring	ja	Wieden	Broedvogels en Niet-broedvogels
		Versnippering	ja	Wieden	
	Aanleg asfaltweg	Tijdelijke verstoring	nee	Wieden	
Variant 2	Dempen sloot zuidzijde N331	Vernietiging	nee	Zwarte Water	Kleine modderkruiper Bittervoorn Schraal hooiland
				Zwarte Meer	Kleine modderkruiper Schraal hooiland
	Verleggen en verbreden huidige parallelweg zuidzijde N331	Vernietiging	nee	Zwarte Meer	Schraal hooiland
	Doortrekken parallelweg zuidkant N331	Vernietiging	nee	Zwarte Meer	Schraal hooiland
		Permanente verstoring	ja	Zwarte Meer	Broedvogels en Niet-broedvogels
Tijdelijke verstoring	nee	Zwarte Meer			
Beide varianten	Aanleg rotonde bij Veerweg	Vernietiging	nee	Zwarte Water	Kleine modderkruiper Schraal hooiland

Procedure

In het kader van de Natuurbeschermingswet is het noodzakelijk een vergunning aan te vragen voor dit project. Omdat het hierbij gaat om mogelijke significante effecten is het nodig om een passende beoordeling uit te laten voeren.

6.2**AANBEVELINGEN**

Om tot een goede effectbeoordeling in het kader van de passende beoordeling voor variant 2 te kunnen komen zal er rekening gehouden moeten worden met cumulatie. Bij cumulatie is het voldoende uit te gaan van plannen en projecten waarover al een definitief besluit is genomen. Hierover zal informatie ingewonnen moeten worden bij de betrokken gemeenten.

Voor de passende beoordeling/PlanMER is het huidige detailniveau van de informatie betreffende de ecologische waarden van het gebied nog onvoldoende om effecten te kunnen beoordelen. Om de mogelijke effecten van het plan op de instandhoudingsdoelen van de Natura 2000-gebieden inzichtelijk te kunnen maken zijn de volgende punten noodzakelijk:

- Langs de N331 zal op kleine schaal een veldonderzoek uitgevoerd moeten worden naar het voorkomen van het habitatype laag gelegen schraal hooiland (kievitsbloemhooilanden).
- Het opvragen van aanvullende vogelgegevens bij SOVON om een volledig inzicht te krijgen in de betekenis van het plangebied voor de kwalificerende vogelsoorten van de betrokken Natura 2000 gebieden.

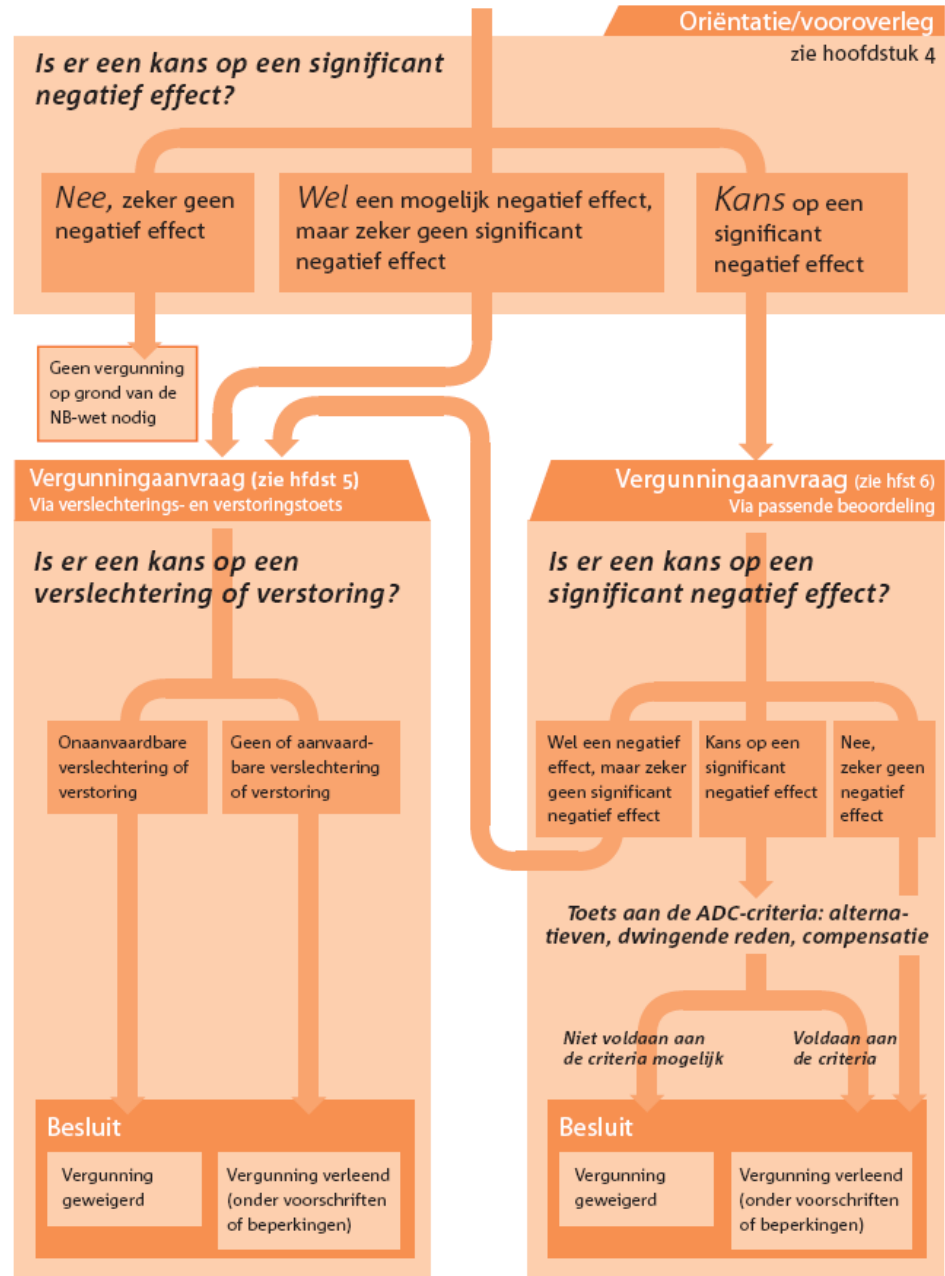
Voor een goede effectbeoordeling is het van belang een volledig beeld te hebben van de voorgenomen maatregelen bij het project. In dit project is de benodigde informatie nog niet volledig, de volgende punten dienen nog verder uitgewerkt te worden:

- Een concrete invulling van de inrichtingsmaatregelen bij de nieuw aan te leggen rotonde bij de Veerweg.
- De exacte ligging van de aan te leggen parallelweg en sloot aan de zuidkant van de N331

BIJLAG 1

Schema natuurbeschermingswet

Project of handeling

BIJLAG 2

Ontwerpbesluit Uiterwaarden Zwarte water en Vecht

Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion* of *Hydrocharition*

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden komt sporadisch in het gebied voor; het noordelijke, natte deel van het gebied leent zich het beste voor het realiseren van deze doelstelling. Wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding wordt uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit nagestreefd.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A).

Toelichting: Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) komt sporadisch in het gebied voor, in goede kwaliteit, met name langs de Overijsselse Vecht.

H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Doel: Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheuvels, *grote vossenstaart* (subtype B).

Toelichting: Het betreft hier één van de topgebieden in Europa voor kievitsbloemheuvels (behorend tot *grote vossenstaart* (subtype B)).

Uitbreiding is goed mogelijk in het zuidelijk deel van het gebied en wordt nagestreefd wegens het landelijke doel voor dit habitatype.

H91F0 Gemengde oeverformaties met *Quercus robur*, *Ulmus laevis*, *Fraxinus excelsior* of *Fraxinus angustifolia*, langs grote rivieren (*Ulmenion minoris*)

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Het gebied is één van de weinige Natura2000-gebieden waar het uiterst zeldzame habitatype droge hardhoutoebossen voorkomt. Het type komt nu versnipperd in het gebied voor, maar heeft een goede kwaliteit (met onder meer interessante bolgewassen in de ondergroei); oppervlaktevergroting kan leiden tot kwaliteitsverbetering in de vorm van hogere soortenrijkdom en meer robuustheid van de bossen.

4.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1134 Bittervoorn

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De Kop van Overijssel maakt deel uit van het hoofdverspreidingsgebied van de bittervoorn.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. De soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor. De soort deelt grotendeels zijn niche met onder meer de bittervoorn. Bij het realiseren van de doelen voor deze soorten zullen populaties van de kleine modderkruiper zich naar verwachting duurzaam kunnen handhaven.

Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 Roerdomp

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1 broedpaar.

Toelichting: Van oudsher is de roerdomp een regelmatige broedvogel van rietmoerassen met in de 80-er jaren nog een populatie van circa 5 paren. Eind 90-jaren is de soort als broedvogel verdwenen. Vanuit aangrenzende gebieden (Zwarte Meer, de Wieden) is herkolonisatie mogelijk. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is

uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 10 paren.

Toelichting: Van oudsher is de porseleinhoen een regelmatige broedvogel van open moeras en geïnuundeerde graslanden met een enkel paartje. De aantallen Porseleinhoenders kunnen sterk oplopen bij gunstige plas-dras situaties in mei en juni (bijvoorbeeld in 1983 zijn 13 roepende mannetjes waargenomen). Het aantal in het doel heeft betrekking op gunstige jaren. In de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren op slechts 2 geschat. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A122 Kwartelkoning

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting: Begin vorige eeuw was de kwartelkoning een relatief algemene broedvogel in vochtige kruidenvegetaties, waarna de stand snel afnam. Langs het Zwarte Water is de soort vermoedelijk altijd wel min of meer jaarlijks als broedvogel aanwezig gebleven. In de 90-er jaren heeft er een opleving plaatsgevonden, conform de landelijke tendens (1998-2002 3-6 paren – maximaal 6 in 2001). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio IJssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A197 Zwarte stern

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 60 paren.

Toelichting: In de eerste helft van de vorige eeuw was de zwarte stern een talrijke broedvogel van vegetaties van drijvende waterplanten (met name krabbescheer). Daarna heeft er een afname plaatsgevonden tot een tiental paren (1983 10 paar). Sedertdien weet de soort zich te handhaven in aantallen tussen de 38 – 90 paren. In de periode 1999-2003 bedroeg het aantal paren jaarlijks tussen de 38 en 58. De nestplaatsen bevinden zich tegenwoordig vaak op uitgelegde rietmatjes en vlotjes, maar ook in natuurlijke krabbescheer-vegetaties. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 broedpaar.

Toelichting: In de eerste helft van de vorige eeuw was de grote karekiet een talrijke broedvogel in dit gebied. Daarna heeft een afname plaatsgevonden tot enkele paren (1984 5 paar). In de laatste twee decennia dreigt de broedplaats verloren te gaan (0-5 paren; 2000 1 paar). Essentieel voor de soort zijn rietmoerassen met vitaal riet en overjarig waterriet. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest-Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

4.6 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A037 Kleine zwaan

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 4 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Aantallen kleine zwanen waren van 1993 tot 1997 van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend en recent relatief laag. Ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is er geen herstelopgave van toepassing vanwege de beperkte betekenis van het gebied voor deze soort.

A041 Kolgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2100 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitattypen H6510 glanshaver- en

vossenstaarthooilanden, *grote vossenstaart* (subtype B) of H91FO droge hardhoutoibossen is toegestaan.

Toelichting: Het gebied heeft voor de kolgans o.a. een functie als foerageergebied. Tot begin jaren negentig was er sprake van lage aantallen, daarna is de populatie sterk toegenomen. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A050 Smient

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 570 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitattypen H6510 glanshaver- en vossestaarthooilanden, grote vossestaart (subtype B) of H91Fo droge hardhoutoibossen is toegestaan.

Toelichting: Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaappleats en als foerageergebied. Aantallen zijn in de jaren tachtig sterk toegenomen, sinds begin jaren negentig min of meer stabiel. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A054 Pijlstaart

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de pijlstaart o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend, maar er is sprake van een positieve tendens. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A056 Slobeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de slobeend o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn van jaar op jaar sterk fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A125 Meerkoet

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 320 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de meerkoet o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen zijn sinds 1996 afgenomen, net als elders in het Rivierengebied, waarschijnlijk in samenhang met een toename in de randmeren. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding.

A156 Grutto

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 80 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de grutto o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleats. Aantallen zijn van jaar op jaar fluctuerend, met recent minder vaak hoge aantallen. Behoud van de huidige situatie is voldoende daar de oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor broedvogels.

Ontwerpbesluit uiterwaarden Zwarte meer

Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type

Magnopotamion of *Hydrocharition*

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Tot de jaren 1960 was het Zwarte Meer kraakhelder en vol met kranswieren en fonteinkruiden, maar door de toevoer van verontreinigd water ontstond in die periode een zuurstofloze en geëutrofiëerde situatie waardoor de waterplantenbegravingen ineenstortten. Er resteren nog enkele delen met fonteinkruidbegravingen. Verbetering is goed mogelijk gezien de sterk verbeterde waterkwaliteit, waarbij mogelijk op termijn ook habitatype H3140 kranswierwateren kan terugkeren. Het gebied levert de grootste bijdrage voor het voorkomen van fonteinkruidbegravingen.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A).

Toelichting: Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) is in matige vorm aanwezig in de oeverlanden. Dit subtype verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding.

H6510 Laaggelegen schraal hooiland (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit glanshaver- en vossenstaartheoïlanden, *grote vossenstaart* (subtype B).

Toelichting: Van het habitatype glanshaver- en vossenstaartheoïlanden zijn momenteel kleine oppervlakten kievitsbloemhooiland aanwezig, behorend tot het subtype *grote vossenstaart* (subtype B) dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. In het gebied zijn goede potenties voor uitbreiding van dit type.

4.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H1145 Grote modderkruiper

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De betekenis van het Zwarte Meer voor de grote modderkruiper is niet duidelijk, maar van de grote wateren levert het IJsselmeergebied waarschijnlijk de grootste bijdrage voor deze soort, mede gezien de hoge aantallen van de soort in de omliggende polders.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De kleine modderkruiper is bekend van enkele killen in het gebied.

H1163 Rivierdonderpad

Doel: Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De wijdverspreide soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. De rivierdonderpad komt in het Zwarte Meer voor op zowel natuurlijk substraat (driehoekmosselen) als op kunstmatig substraat (kribben).

H1318 Meervleermuis

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: Het gebied fungeert als foerageergebied voor meervleermuizen. In de nabijheid van het gebied zijn kolonies aanwezig.

Vogelrichtlijn: broedvogels

A021 Roerdomp

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 6 paren.

Toelichting: De roerdomp is van oudsher een broedvogel in de uitgestrekte rietvelden. Hoogste aantallen werden vastgesteld na een reeks zachte winters (maximaal 13 in 1961). In de periode 1981-2003 werden jaarlijks tussen de 2 en 6 paren vastgesteld, al ontbreken uit menig jaar telgegevens. In 2000-2003 werden slechts 2-4 paren geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst.

Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio randmeren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A029 Purperreiger

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: In 1940 vestigde de purperreiger zich in het Zwarte Meer. De populatie nam geleidelijk toe tot een maximum van circa 150 paren in 1968.

Vervolgens trad een sterke afname op met ten minste 60 paren begin 80-er jaren en ten minste 30 paren begin 90-er jaren. In de periode 1999-2003 reesterden 2-15 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 7 paren.

Toelichting: De porseleinhoen was al voor de afsluiting een talrijke broedvogel in de biezenvegetaties langs de oever van het Zwarte Meer. Door het geleidelijk verdwijnen van deze begroeiing na de afsluiting nam het aantal af tot het huidige, sterk fluctuerende niveau van 1-7 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gewenste aantal heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie, in gunstige jaren.

A292 Snor

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.

Toelichting: De snor is van oudsher een broedvogel in rietvelden langs de kust. Door uitbreiding van het riet in de 50-er en 60-er jaren nam het aantal sterk toe tot een aantal van 200 paren in 1970. Daarna liep het aantal weer duidelijk terug en in 2000 reesterden hooguit enkele 10-tallen paren; gemiddeld voor de periode 1999-2003 27 paren. Het herstellen van een populatieniveau boven het gewenste aantal voor een regionale sleutelpopulatie van 100 broedparen, samen met de andere oostelijke randmeren, zal een belangrijk bolwerk betekenen voor de Nederlandse populatie. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan onvoldoende draagkracht leveren voor een zelfstandige sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio randmeren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor met een draagkracht voor een populatie van ten minste 270 paren.

Toelichting: In de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren van de rietzanger geschat op 270. Gezien de landelijke gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.

Toelichting: De grote karekiet is van oudsher een talrijke broedvogel van de waterrietvelden. In 1970 werd de populatie op ca. 200 geschat. Tellingen uit begin 90-er jaren leverden nog maximaal 59 paren op (1990) en in de periode 1999-2003 bedroeg het aantal paren jaarlijks 32-37. Het Zwarte Meer is een zeer belangrijk bolwerk voor de grote karekiet in Nederland en één van de weinige gebieden waar in de 90-er jaren het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie van 40 paren nog werd overschreden. Het laatst in 1998 met 44 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A005 Fuut

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 170 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de fuut o.a. een functie als foerageergebied. De soort is het hele jaar present met een piek in september en een minimum in december/januari. Eind jaren tachtig – begin jaren negentig is de populatie sterk toegenomen en sindsdien weer enigszins afgenomen. Regionaal zijn aantallen stabiel en nationaal toenemend. De matig ongunstige staat van instandhouding op onderdeel

leefgebied heeft vooral betrekking op het IJsselmeer en Markermeer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A017 Aalscholver

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 330 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de aalscholver o.a. een functie als foerageergebied. De soort is het hele jaar present, met hoogste aantallen in augustus/september, en minima in december-februari. De populatie is sterk toegenomen sinds midden jaren tachtig, recente aantallen zijn weer iets lager. Zowel regionaal als nationaal nemen aantallen toe tot stabiliserend, daarom is er geen herstelopgave voor de recente afname van toepassing. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A034 Lepelaar

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de lepelaar o.a. een functie als foerageergebied. Aantallen fluctueren met een negatieve tendens. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A037 Kleine zwaan

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de kleine zwaan o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtindicatie heeft betrekking op de foerageerfunctie. Hoogste aantallen zijn aanwezig in november en in maart, maar met sterke jaar op jaar fluctuaties. Sinds midden jaren negentig is het aantal foeragerende vogels afgenomen, mogelijk in relatie tot toegenomen aantallen knobbelzwanen in de zomer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A039 Toendrarietgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting: Het gebied heeft voor de toendrarietgans o.a. een functie als slaappleaats. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A041 Kolgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 740 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Aantallen kolganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtschatting heeft betrekking op de foerageerfunctie. De slaappleaatsfunctie is waarschijnlijk belangrijker, maar er zijn niet voldoende telgegevens voor een kwantificering in het doel. Het aantalsverloop vertoont een positieve tendens, echter niet significant door het voorkomen van zeer grote fluctuaties. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A043 Grauwe gans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 630 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de grauwe gans o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. De draagkrachtindicatie heeft betrekking op de foerageerfunctie. Aantallen zijn sinds 1980 sterk toegenomen, meer recent enigszins afvlakkend en sterk fluctuerend. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A050 Smient

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.300 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaappleaats. De soort is een overwinteraar van september-april. De populatie is plotseling sterk toegenomen in 1991 en is sindsdien stabiel. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A051 Krakeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 90 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Het gebied heeft voor de krakeend o.a. een functie als foerageergebied. De soort is het hele jaar present, met sinds 1999 relatief grote aantallen in augustus/september. Verder is er sprake van een doorgaande populatietoename, zoals ook in andere gebieden. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A052 Wintertaling

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 470 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Het gebied heeft voor de wintertaling o.a. een functie als foerageergebied. In de jaren negentig is de populatie toegenomen. Fluctuaties wijken af van het landelijk beeld maar komen overeen met die van het Ketelmeer & Vossemeer. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A054 Pijlstaart

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Het gebied heeft voor de pijlstaart o.a. een functie als foerageergebied. De pijlstaart is een doortrekker, met een najaarspiek rond november en een voorjaarspiek in februari/maart. In de jaren negentig is de populatie toegenomen, weliswaar met sterke fluctuaties. Recent is er mogelijk sprake van enige afname. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A056 Slobeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Het gebied heeft voor de slobeend o.a. een functie als foerageergebied. De soort is het hele jaar present, met een piek in september en lage aantallen in december-februari. Begin jaren negentig was er sprake van relatief hoge populatieaantallen, daarna is enige afname opgetreden. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.

A059 Tafeleend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 240 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Aantallen tafeleenden waren in 1993-97 van internationale betekenis. Het gebied heeft o.a. een functie als foerageergebied. De soort is vooral overwinteraar van september-maart, met een piek recent verschoven van december naar oktober als gevolg van een toename van het aantal, waarschijnlijk in verband met herstel van de populatie driehoeksmosselen in de regio. Sinds midden jaren negentig is de populatie weer afgenomen, zonder aanwijsbare verslechtering van het leefgebied. Deze afname ging gepaard met een forse toename in de Veluwerandmeren, waar door ecologisch herstel de voedselbeschikbaarheid sterk toenam. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A061 Kuifeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).
 Toelichting: Het gebied heeft voor de kuifeend o.a. een functie als foerageergebied. De soort is overwinteraar van september-april, met midden jaren negentig tijdelijk grote concentraties in september/oktober, waardoor de populatie de eerste helft van de jaren negentig sterk is toegenomen. Vervolgens treedt jaarlijks een toename op in januari-maart. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A125 Meerkoet

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.800 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de meerkoet o.a. een functie als foerageergebied. De hoogste aantallen zijn aanwezig in de periode september-november. In de eerste helft van de jaren negentig is de populatie fors toegenomen, daarna stabiel. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A156 Grutto

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting: Het gebied heeft voor de grutto o.a. een functie als slaappleaats. De gegevens zijn niet toereikend voor een trendanalyse. Behoud van de huidige situatie is voldoende, de waarschijnlijke oorzaak van de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is niet gelegen in dit gebied.

A197 Zwarte stern

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 10 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: De Zwarte stern is een zomergast, meest aanwezig in mei-augustus. Begin jaren negentig was er sprake van relatief hoge aantallen, daarna is een afname opgetreden. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)**H3140 Kalkhoudende oligo-mesotrofe wateren met benthische *Chara* spp. vegetaties**

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Het gebied was in het verleden bijzonder rijk aan habitatype kranwierwateren. In de afgelopen tientallen jaren is veel hiervan verdwenen, maar recent treedt enig herstel op. Uitbreiding oppervlakte en verdere kwaliteitsverbetering kan gerealiseerd worden, zodat het gebied in de toekomst een zeer grote bijdrage kan leveren aan het landelijke doel voor het habitatype.

H3150 Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type *Magnopotamion of Hydrocharition*

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Na een sterke achteruitgang omstreeks 1970, is het habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden nu weer aanwezig, maar vaak van matige kwaliteit. Dit is niet alleen voor het habitatype en daaraan gebonden soorten van belang, maar ook voor de fauna die voor het volbrengen van de levenscyclus contact- of mozaïeksituaties nodig heeft, zowel als voor de opbouw van de verlanding.

H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

Doel: Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B).

Toelichting: Hoewel minder prominent dan in het gebied Weerribben, is het habitatype vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B) in sommige deelgebieden in uitstekende kwaliteit aanwezig. Wegens het landelijke doel voor dit habitatype en de mogelijkheden in het gebied wordt uitbreiding van de oppervlakte nagestreefd.

H6410 Grasland met *Molinia* op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (*Molinion caeruleae*)

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype blauwgraslanden is in het gebied Wieden vooral te vinden op of langs restveen.

H6430 Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A).

Toelichting: Het habitatype ruigten en zomen, *moerasspirea* (subtype A) is in het gebied Wieden uitstekend ontwikkeld aanwezig.

H7140 Overgangs- en trilveen

Doel: Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) en behoud oppervlakte en kwaliteit overgangs- en trilvenen, *veenmosrietlanden* (subtype B).

Toelichting: Samen met het gebied Weerribben is het gebied Wieden topgebied voor het habitatype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A) dat landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert. Plekken met armbloemige waterbies, die alleen in dit gebied voorkomen, kunnen worden opgevat als intermediair tussen *trilvenen* (subtype A) en habitatype H7230 kalkmoerassen. Subtype A is gebonden aan fosfaatarme en bicarbonaatrijke wateren. Er moeten voldoende mogelijkheden gegarandeerd worden voor nieuwvorming ter vervanging van oude stadia die geleidelijk overgaan in het andere subtype (*veenmosrietlanden* (subtype B)) en in habitatype H4010 vochtige heiden, *laagveengebied* (subtype B). Subtype B is momenteel in een veel groter oppervlakte aanwezig dan subtype A. Een deel van habitatype meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (H3150) is nodig om te ontwikkelen naar overgangs- en trilvenen.

H7210 *Kalkhoudende moerassen met *Cladium mariscus* en soorten van het *Caricion davallianae*

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Het habitatype galigaanmoerassen was in het verleden veel aanwezig en met hoge kwaliteit (onder andere met slank wollegras). Delen hiervan zijn geleidelijk door

successie verdwenen, terwijl er weinig nieuwvorming is. Nieuwvorming is nodig om dit type duurzaam te behouden. Daarmee wordt tevens een grote bijdrage geleverd aan de diversiteit aan vegetatiestructuren in het gebied.

H91D0 *Veenbossen

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Er is een zeer beperkt areaal hoogveenbos. Verwacht wordt dat er een autonome ontwikkeling zal gaan plaatsvinden van dit type vanuit melzenbroekbos. Wegens het landelijk doel voor dit habitatype en de

4.4 Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)

H101X Platte schijfhoren

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De Wieden is één van de gebieden die een grote bijdrage levert voor de platte schijfhoren.

H1042 Gevlekte witsnuitlibel

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.

Toelichting: De populatie gevlekte witsnuitlibellen in dit gebied behoort tot de drie populaties in Nederland. Het gebied omvat een groot deel van het potentiële leefgebied en daarom is het noodzakelijk dat de populatie uitgroeit tot 20% van het landelijke doel. Voortdurende aanwezigheid van verlandende wateren is daarvoor een vereiste.

H1060 Grote vuurvlieder

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 1.000 volwassen individuen.

Toelichting: De grote vuurvlieder heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding. Het gebied bevat één van de drie populaties in Nederland, die thans geen van alle duurzaam zijn.

H1082 Gestreepte waterroofkever

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.

Toelichting: De gestreepte waterroofkever heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding en is vrijwel geheel beperkt tot laagveenmoerassen.

H1134 Bittervoorn

Doel: Behoud verspreiding en behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: Het gebied ligt binnen het hoofdverspreidingsgebied van de soort en is daarom van relatief groot belang voor de bittervoorn.

H1145 Grote modderkruiper

Doel: Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De grote modderkruiper is bekend uit de randen van het gebied Wieden.

H1149 Kleine modderkruiper

Doel: Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De kleine modderkruiper verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding; de soort komt in Nederland algemeen en wijd verspreid voor. De kleine modderkruiper deelt grotendeels zijn niche met de habitat van de bittervoorn en grote modderkruiper; bij het realiseren van de doelen voor deze soorten, zullen populaties van de kleine modderkruiper zich naar verwachting duurzaam kunnen handhaven.

H1163 Rivierdonderpad

Doel: Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De rivierdonderpad is een wijdverspreide soort die landelijk een matig ongunstige staat van instandhouding heeft.

H1318 Meervleermuis

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: Het gebied heeft voor de meervleermuis onder andere een functie als foerageergebied, in de nabijheid van het gebied zijn kolonies aanwezig.

H1393 Geel schorpioenmos

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit biotoop voor uitbreiding populatie.

Toelichting: Geel schorpioenmos komt voor in de oeverlanden van het Meppelerdiep. Het is de enige vindplaats in ons land, maar de soort komt hier over een aanzienlijke oppervlakte voor. De soort profiteert van de uitbreiding van habitatype H7140 overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A). Het is onduidelijk in welke mate dit gebied kan dienen als uitvalsbasis voor een verdere verspreiding van geel schorpioenmos in ons land.

H1903 Groenknolorchis

Doel: Behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.

Toelichting: De groenknolorchis komt min of meer stabiel voor in het habitatype overgangs- en trilvenen, *trilvenen* (subtype A). In sommige oude trilvenen is het voorkomen in de loop van de successie beperkt geraakt tot een smalle gradiënt tussen veenmosrijk trilveen of moerasheide en greppelkanten met slaapmossen.

Vogelrichtlijn: broedvogels**A017 Aalscholver**

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1.000 paren.

Toelichting: Het gebied Wieden herbergt van oudsher een kolonie aalscholwers. Op het dieptepunt van de stand in Nederland van 1.150 paren in begin 60-er jaren was het, naast het Naardermeer, de enige broedplaats in Nederland. Tot in begin 80-er jaren broedden jaarlijks enkele 100-den paren (in 1981 325 paren). Daarna nam de omvang van de kolonie snel toe tot 1.000 paren in 1992. In de periode 1993-2003 fluctueerde het aantal tussen de 760 (1997) en 1.214 (2000) zonder een duidelijk trend. Een belangrijk deel van het foerageergebied ligt in het IJsselmeer/Zwarte Meer. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A021 Roerdomp

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.

Toelichting: De roerdomp is van oudsher broedvogel van de rietmoerassen in het gebied Wieden. In de 80-er jaren schommelde de populatie rond de 10 paren. Begin 90-er jaren trad een dieptepunt op met 4-5 paren, waarna de populatie voorspoedig herstelde tot een niveau boven het gewenste aantal van 20 paren voor een sleutelpopulatie: in 2001 en 2002 23 paren. In 2003 werden zelfs 29 paren vastgesteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op het recente, relatief hoge niveau gewenst. Na de Oostvaardersplassen levert het gebied Wieden de grootste relatieve bijdrage als broedgebied voor de roerdomp in Nederland. Het zijn de enige twee gebieden in Nederland met een sleutelpopulatie.

A029 Purperreiger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 50 paren.

Toelichting: De purperreiger is van oudsher broedvogel van het gebied Wieden. In het begin van de 80-er jaren broedden circa 40 paren, waarna een duidelijke terugval optrad tot een niveau van ca. 20 paren. Vanaf 1994 zit het aantal paren weer in de lift met een (voorlopig) maximum van 58 paren in 2000 en 2003. Behalve (water)rietmoeras is ook voldoende foerageergebied in de omgeving noodzakelijk. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op het recente, relatief hoge niveau, gewenst. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A081 Bruine kiekendief

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: De bruine kiekendief is van oudsher broedvogel van de rietmoerassen van het gebied Wieden. Een telling in 1982 leverde 35 paren op. Vervolgens is het aantal paren afgenomen tot een niveau van minder dan 10 aan het begin van de 90-er jaren om vervolgens weer te herstellen tot een (voorlopig) maximum van 21 paren in 2001; juist boven het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A119 Porseleinhoen

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een

populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: De porseleinhoen is van oudsher broedvogel van plas-dras grasland. Het aantal paren lag doorgaans rond de 5, maar is vanaf 1997 duidelijk toegenomen tot boven de 20 paren in 2002 en 2003. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op het recente hoge niveau gewenst. Het aantal heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

A122 Kwartelkoning

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: De kwartelkoning is van oudsher broedvogel van vochtige hooilanden. Het afgelopen decennium is de soort als broedvogel teruggekeerd met maximaal 13 paren in 1998 en 2000. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied heeft in potentie voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A153 Watersnip

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 120 paren.

Toelichting: De watersnip is van oudsher broedvogel in natte hooilanden en vooral in pas gemaaid, plas-dras rietland. Recente telgegevens voor het hele gebied zijn schaars. Tellingen in deelgebieden wijzen op een recente afname. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 117. Het gebied Wieden vormt nog steeds een bolwerk voor deze, in Nederland sterk in aantal achteruit gaande, broedvogel. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A197 Zwarte stern

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 200 paren.

Toelichting: De zwarte stern is van oudsher een talrijke broedvogel van krabbescheervelden; begin 80-er jaren broedden jaarlijks 160-280 paren. Het aantal paren is vervolgens afgenomen tot circa 100 aan het einde van de 90-er jaren. Mede door het aanbod van nestvlotjes broedden in 2003 weer 194 paren. Het gebied leverde daarmee in dat jaar verreweg de grootste relatieve bijdrage als broedgebied in Nederland, met 16% van de landelijke populatie. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op het recente hoge niveau gewenst. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A275 Paapje

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 5 paren.

Toelichting: Het gebied Wieden is één van de weinige laagveenmoerassen waar het paapje regelmatig tot broeden komt. Tellingen uit de periode 1990-2001 leverden jaarlijks tussen de 3 en 9 paren op. In recente jaren werden geen territoria meer vastgesteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is hervestiging van een populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A292 Snor

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.

Toelichting: De snor is van oudsher een algemene broedvogel van vitaal, ten dele overjarig, (water)riet van voldoende omvang en kwaliteit. Vermoedelijk is de soort, in analogie aan de ontwikkelingen in de Weerribben, sterk achteruit gegaan. In de periode 1993-97 broedden ca. 70 paren en de schatting voor de periode 1999-2003 komt op 60 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Door herstel van het broedhabitat kan het niveau van een sleutelpopulatie vermoedelijk weer bereikt worden. Het is daarmee één van de weinige gebieden in Nederland met deze potentie.

A295 Rietzanger

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 3.000 paren.

Toelichting: De rietzanger is van oudsher een talrijke broedvogel. Recente telgegevens uit deelgebieden wijzen op een substantiële toename. De schatting voor het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 komt op 3.400 paren. Gezien de landelijk gunstige staat van

instandhouding met betrekking tot de populatie omvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A298 Grote karekiet

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.

Toelichting: De grote karekiet is van oudsher een algemene broedvogel van vitaal, ten dele overjarig, (water)rietland. De eerste integrale telgegevens stammen uit 1990 toen 22 paren werden geteld. In de daarop volgende jaren werden jaarlijks tussen de 15 en 28 paren geteld met in 2002 en 2003 slechts respectievelijk 9 en 7 paren. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Noordwest Overijssel ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A005 Fuut

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 110 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de fuut o.a. een functie als foerageergebied. De aantalsontwikkeling is vergelijkbaar met die van de aalscholver, met een piek in de eerste helft van de jaren negentig, daarna een afname, uiteindelijk gestabiliseerd op een hoger niveau dan in de jaren tachtig. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke matig ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer.

A017 Aalscholver

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied.

Toelichting: Aantallen aalscholers zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als slaappleaats. De aantalsontwikkeling is vergelijkbaar met die van de fuut, met een piek in de eerste helft van de jaren negentig, daarna een afname, uiteindelijk gestabiliseerd op een hoger niveau dan in de jaren tachtig. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A037 Kleine zwaan

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 8 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft o.a. voor de kleine zwaan een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Er is geen duidelijke trend, aantallen zijn sterk fluctuerend. Vanwege de vermoedelijk natuurlijke oorzaken van de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is er geen herstelopgave van toepassing.

A041 Kolgans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.800 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitatype H4010 vochtige heiden of H7140 overgangs- en trilvenen is toegestaan.

Toelichting: Aantallen kolganzen zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Sinds begin jaren negentig is de soort in aantal sterk toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A043 Grauwe gans

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.100 vogels (seizoensgemiddelde). Enige achteruitgang in omvang foerageergebied ten gunste van habitatype

H4010 vochtige heiden of H7140 overgangs- en trilvenen is toegestaan.

Toelichting: Aantallen grauwe ganzen zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Sinds begin jaren negentig is de soort in sterk aantal toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A050 Smient

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 500 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de smient o.a. een functie als slaappleaats en als foerageergebied. Sinds begin jaren negentig is de soort in aantal toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A051 Krakeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Sinds begin jaren negentig is de soort in aantal toegenomen. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A059 Tafeleend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 210 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de tafeleend o.a. een functie als foerageergebied. Het aantalsverloop vertoonde een optimum rond 1995, daarna een afname, maar de soort is nog steeds talrijker dan in de jaren tachtig. Handhaving van de huidige situatie is voldoende vanwege dit aantalsverloop en de marginale bijdrage aan de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding.

A061 Kuifeend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 430 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de kuifeend o.a. een functie als foerageergebied. De soort is in aantal toegenomen sinds de jaren tachtig, weliswaar met grote fluctuaties. Handhaving van de huidige situatie is voldoende, want de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is vooral een gevolg van de negatieve toekomstverwachtingen op grond van boligotrofiëring en terugkeer van zoet-zout overgangen.

A068 Nonnetje

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 30 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Aantallen nonnetjes zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft voor de soort o.a. een functie als foerageergebied. Begin jaren negentig is de soort in aantal toegenomen, daarna fluctuerend. De landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer, zodat behoud voor het gebied Wieden voldoende is.

A070 Grote zaagbek

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 20 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting: Het gebied heeft voor de grote zaagbek o.a. een functie als foerageergebied. Trendinformatie is niet beschikbaar. De landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is vooral gebaseerd op de verslechterde voedselsituatie voor viseters in het IJsselmeer, zodat behoud voor het gebied Wieden voldoende is.

A094 Visarend

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 2 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting: Het gebied heeft voor de visarend o.a. een functie als foerageergebied. Het gebied levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura2000- netwerk. De beschikbare gegevens zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

BIJLAG 5

Relevante wetteksten

Flora- en faunawet

Zorgplicht (artikel 2)

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat.

Algemene verbodsbepalingen Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12)

8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstellingen en ontheffingen, Flora- en faunawet artikel 75

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, vrijstelling worden verleend van de bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18 bepaalde verboden.
2. Indien een vrijstelling als bedoeld in het eerste lid strekt tot uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties, kan de vrijstelling bij ministeriële regeling worden verleend.
3. Onze Minister kan, voor zover niet overeenkomstig artikel 68 van deze wet door gedeputeerde staten ontheffing is of kan worden verleend, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64, tweede lid, en 72, vijfde lid.
4. Vrijstellingen en ontheffingen worden, tenzij uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties noodzaakt tot het verlenen van vrijstelling of ontheffing om andere redenen, slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

5. Onverminderd het vierde lid, worden voor soorten genoemd in bijlage IV van de richtlijn nr. 92/43/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (PbEG L 206), voor soorten vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, en boor algemene maatregel van bestuur aangewezen beschermde inheemse dier- of plantensoorten vrijstelling of ontheffing slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat:
- a. ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
 - b. teneinde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen aantal van bij die maatregel aan te wijzen soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben of
 - c. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.
6. Vrijstellingen kunnen in ieder geval verschillend worden vastgesteld naar gelang de soorten of categorieën van soorten en handelingen welke de vrijstelling betreffen. Voorts kan onderscheid worden gemaakt naar wilde of gekweekte planten of producten van die planten, en naar wilde of gefokte dieren dan wel eieren, nesten of producten van die dieren.

Aanduiding belangen voor verlenen van ontheffing, Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, artikel 2, lid 2

Als andere belangen als bedoeld in artikel 75, vierde lid, onderdeel c, van de wet zijn aangewezen:

- a. de bepalingen inzake de gemeenschappelijke markt en een vrij verkeer van goederen van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
- b. de veiligstelling van dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort tegen het verkeer;
- c. de opvang en verzorging van zieke of gewonde dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- d. het onderhoud van wateren, waterkanten, oevers en graslanden;
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, met dien verstande dat vanwege dit belang geen ontheffing of vrijstelling kan worden verleend ten aanzien van vogels behorende tot een beschermde inheemse diersoort;
- f. de bescherming van weidevogels en hun eieren tegen landbouwwerkzaamheden en vee.

BIJLAG 6

Bronnen

- Eeelerwoude, 2006. Flora en faunainventarisatie N331, wegvak Zwartsluis – Vollenhove (Concept)
- Jansen, J.A.M., Schaminee, J.H.J., 2003. Europese natuur in Nederland. Habitattypen
- Jansen, J.A.M., Schaminee, J.H.J., 2004. Europese natuur in Nederland. Soorten
- Heukel's Flora van Nederland. Wolters-Noordhoff, 1996
- Schober, W., Grimmberger, E., 1993. Gids van de Vleermuizen van Europa. Tirion natuur
- SOVON vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & EIS Nederland, Leiden

Websites:

www.natuurloket.nl: website met flora- en fauna informatie

www.minlnv.nl: website van het ministerie van LNV

www.gelderland.nl